

เอกสารแนบท้ายประกาศ
นโยบายการใช้เทคโนโลยี Generative AI ที่ยอมรับได้
(Acceptable Use Policy : Generative AI)

องค์การบริหารไนท์ซาฟารี (องค์การมหาชน) พ.ศ.๒๕๖๙

สารบัญ

๑. บทนำ	๑
๒. วัตถุประสงค์	๒
๓. ขอบเขต	๒
๔. คำนิยาม	๓
๕. แนวทางในการใช้เทคโนโลยี Generative AI ที่ยอมรับได้	๔
การใช้เทคโนโลยี Generative AI ที่ยอมรับได้	๔
ข้อห้ามในการใช้เทคโนโลยี Generative AI	๔
การรักษาความลับและคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล	๕
การรักษาความมั่นคงปลอดภัยของระบบสารสนเทศ	๕
การลดหรือหลีกเลี่ยงการเกิดอคติ (Bias) และการเลือกปฏิบัติ (Discrimination) ต่อบุคคลหรือกลุ่มบุคคล	๖
หน้าที่และความรับผิดชอบ	๖
การเคารพสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญา	๗
๖. กลยุทธ์การประยุกต์ใช้ AI อย่างมีความรับผิดชอบ (Responsible AI Strategy)	๘
๗. การจัดฝึกอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับการประยุกต์ใช้เทคโนโลยี Generative AI	๘
๘. โทษของการไม่ปฏิบัติตามนโยบายการใช้เทคโนโลยี Generative AI	๘
๙. ตัวอย่างพฤติกรรมที่ควรทำและไม่ควรทำของการใช้งานเทคโนโลยี Generative AI	๘
๑๐. การกำกับดูแลตลอดวงจรชีวิตของ AI (AI Lifecycle Governance)	๙

นโยบายการใช้เทคโนโลยี Generative AI ที่ยอมรับได้ (Acceptable Use Policy : Generative AI)

องค์การบริหารในทศชาฟารี (องค์การมหาชน) พ.ศ.๒๕๖๙

๑) บทนำ

ปัจจุบันเทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์เชิงสร้างสรรค์ (Generative Artificial Intelligence : Generative AI) ได้รับการพัฒนาและแพร่หลายอย่างรวดเร็วในทุกภาคส่วน ทั้งภาคธุรกิจ การศึกษา และภาครัฐ เทคโนโลยีดังกล่าวมีศักยภาพในการสร้างข้อความ ภาพ เสียง รหัสโปรแกรม และเนื้อหารูปแบบต่าง ๆ ได้อย่างอัตโนมัติ อีกทั้งยังสามารถสร้างเนื้อหาได้อย่างสมจริงและโต้ตอบกับผู้ใช้งานได้คล้ายคลึงกับมนุษย์ ซึ่งเปิดโอกาสให้องค์กรสามารถ สร้างนวัตกรรมในกระบวนการทำงานได้ และสามารถช่วยลดระยะเวลาเพิ่มประสิทธิภาพในการดำเนินงานได้

อบน. (องค์การมหาชน) หรือ อบน. ในฐานะหน่วยงานภาครัฐที่ดำเนินภารกิจด้านการแหล่งท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์และวัฒนธรรมบนพื้นฐานทางธรรมชาติในรูปแบบในทศชาฟารีตระหนักดีถึงประโยชน์ที่องค์กรและบุคลากรจะได้รับจากการนำ Generative AI มาประยุกต์ใช้ในงาน อย่างไรก็ตาม การใช้เทคโนโลยีดังกล่าวโดยปราศจากการรอบการกำกับดูแลที่ชัดเจน อาจก่อให้เกิดผลกระทบในเชิงลบต่อบุคคล องค์กร สังคม และประเทศชาติ ซึ่งความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นจากการใช้เทคโนโลยี Generative AI มีดังนี้

๑.๑) ข้อมูลเท็จที่ไม่ได้ตั้งใจให้เกิดความเข้าใจผิด (Misinformation) และข้อมูลเท็จที่จงใจให้เกิดความเข้าใจผิด (Disinformation)

๑.๒) เนื้อหาที่ไม่ถูกต้องตามข้อเท็จจริง (Confabulation)

๑.๓) เนื้อหาที่มีความอันตรายหรือรุนแรง (Dangerous or Violent Recommendations)

๑.๔) เนื้อหาส่งผลกระทบต่อความเป็นส่วนตัวของข้อมูล (Data Privacy)

๑.๕) เนื้อหาส่งผลกระทบต่อประเด็นที่มีความอ่อนไหว และมีเนื้อหาที่ขัดต่อหลักจริยธรรม (Sensitive and Ethics Context)

๑.๖) เนื้อหาที่มีข้อมูลที่ไม่ถูกต้องครบถ้วนหรือถูกทำให้ปิดเบือน (Information Integrity)

๑.๗) เนื้อหาที่สร้างก่อให้เกิดอคติ แบ่งแยกและการเลือกปฏิบัติ (Bias and Discrimination)

๑.๘) ข้อมูลส่วนบุคคลรั่วไหล (Personal Data Leakage)

๑.๙) การละเมิดทรัพย์สินทางปัญญา (Intellectual Property Infringement)

๑.๑๐) ความมั่นคงปลอดภัยของข้อมูล (Information Security)

๑.๑๑) ผลกระทบอื่น ๆ ที่อาจเกิดขึ้นจากเทคโนโลยี Generative AI หรือเทคโนโลยีอื่นที่มีลักษณะเดียวกัน

อบน. จึงได้จัดทำ นโยบายการใช้เทคโนโลยี Generative AI ที่ยอมรับได้ (Acceptable Use Policy: Generative AI) พ.ศ. ๒๕๖๙ ฉบับนี้ขึ้น เพื่อกำหนดแนวทางการใช้งานที่เหมาะสม รับผิดชอบ และสอดคล้องกับกฎหมายที่เกี่ยวข้อง โดยมุ่งส่งเสริมให้บุคลากรสามารถใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีได้อย่างเต็มศักยภาพ ควบคู่กับการปกป้องผลประโยชน์ขององค์กร ผู้รับบริการ และสังคมโดยรวม

นโยบายนี้มีผลบังคับใช้กับบุคลากรทุกระดับของ อบน. ครอบคลุมทั้งพนักงาน เจ้าหน้าที่ ผู้รับจ้าง และผู้ให้บริการภายนอกที่ปฏิบัติงานในนามองค์กร และจะได้รับการทบทวนปรับปรุงให้ทันสมัยตามพัฒนาการของเทคโนโลยีและบริบทที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างสม่ำเสมอ

๒) วัตถุประสงค์

นโยบายนี้จัดทำขึ้นโดยมีเนื้อหาสาระสำคัญ ที่สามารถนำไปเป็นแนวทางการจัดฝึกอบรม การให้ความรู้ การทราบถึงโทษของการไม่ปฏิบัติตามนโยบาย และตัวอย่างพฤติกรรมที่ควรทำและไม่ควรทำ ของการใช้งานเทคโนโลยี Generative AI รวมถึงแอปพลิเคชันหรือบริการ Generative AI ที่ อบน. แนะนำ

๒.๑) เพื่อให้บุคลากรผู้ปฏิบัติงาน และผู้รับจ้างของ อบน. มีแนวปฏิบัติในการใช้เทคโนโลยี Generative AI งานอย่างถูกต้อง เหมาะสม และมีประสิทธิภาพ

๒.๒) เพื่อให้การใช้เทคโนโลยี Generative AI เป็นไปตามกฎหมาย กฎ ระเบียบ ประกาศ ข้อบังคับ หรืออื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนป้องกันความเสี่ยงที่เกิดจากการใช้งานผิดวัตถุประสงค์

๒.๓) เพื่อเสริมสร้างความตระหนักรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยี Generative AI อย่างมีความรับผิดชอบ รอบคอบ สามารถใช้งานได้อย่างถูกต้อง เหมาะสม และเป็นไปตามแนวทางที่ อบน. กำหนดไว้

๒.๔) เพื่อสร้างความเชื่อมั่นให้แก่ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกฝ่าย

๓) ขอบเขต

นโยบายนี้มีผลบังคับใช้กับบุคลากรทุกระดับของ อบน. รวมถึงพนักงาน เจ้าหน้าที่ ผู้รับจ้าง และผู้ให้บริการภายนอก ที่ใช้งานเครื่องมือ Generative AI ในนามหรือเพื่อประโยชน์ขององค์กรซึ่งต่อไปนี้จะเรียกว่า "ผู้ใช้งาน" ที่ใช้งานเทคโนโลยี Generative AI ในการดำเนินการตามภารกิจที่กฎหมายกำหนดไว้

๔) คำนิยาม

"หน่วยงาน" หมายถึง องค์การบริหารในทศชาฟารี (องค์การมหาชน) หรือ อบน.

"ผู้บริหารสูงสุด" หมายถึง ผู้นำสูงสุดขององค์กร มีหน้าที่รับผิดชอบในการกำหนดทิศทางกลยุทธ์ และวิสัยทัศน์โดยรวมของ อบน. ได้แก่ ผู้อำนวยการองค์การบริหารในทศชาฟารี หรือรองผู้อำนวยการที่ได้รับมอบหมาย

"ผู้บังคับบัญชา" หมายถึง ผู้ที่มีอำนาจหน้าที่ปกครอง ควบคุม ดูแล และสั่งการผู้ใต้บังคับบัญชา ได้แก่ ผู้อำนวยการสำนัก ผู้อำนวยการฝ่าย หรือหน่วยงานอื่นในสังกัด อบน.

"ผู้ปฏิบัติงาน" หมายถึง เจ้าหน้าที่ พนักงาน ลูกจ้าง และบุคลากรผู้ปฏิบัติงานในสังกัด อบน.

"ผู้รับจ้าง" หมายถึง บุคคลหรือนิติบุคคลที่ลงนามเป็นคู่สัญญากับ อบน. รวมถึงตัวแทนหรือลูกจ้าง หรือผู้รับช่วงต่อ ที่อยู่ในความรับผิดชอบของผู้รับจ้างตามสัญญานั้น ๆ

"นโยบาย" หมายถึง นโยบายการประยุกต์ใช้เทคโนโลยี Generative AI ที่ยอมรับได้ (Acceptable Use Policy: Generative AI)

"ปัญญาประดิษฐ์ (AI)" หมายถึง เทคโนโลยีที่ถูกพัฒนาขึ้นเพื่อให้ระบบประมวลผลของคอมพิวเตอร์หุ่นยนต์ เครื่องจักร หรืออุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ต่าง ๆ มีความสมารถหรือพฤติกรรมใกล้เคียงมนุษย์ตามวัตถุประสงค์ที่มนุษย์กำหนด เช่น การเรียนรู้ การรับรู้ และตอบสนองต่อสภาพแวดล้อม การให้เหตุผล และการแก้ไขปัญหา เป็นต้น

"เทคโนโลยี Generative AI" หมายถึง เทคโนโลยี AI ประเภทหนึ่งที่มีความสามารถในการสร้างเนื้อหาใหม่ในหลากหลายรูปแบบตามข้อความหรือคำสั่ง (Prompt) ที่มนุษย์เป็นผู้กำหนด เช่น ข้อความ ภาพ วิดีโอ ซอร์สโค้ด หรือรูปแบบอื่น ๆ เป็นต้น

"ข้อมูลส่วนบุคคล" หมายถึง ข้อมูลเกี่ยวกับบุคคลธรรมดาซึ่งทำให้สามารถระบุตัวบุคคลนั้นได้ ไม่ว่าทางตรงหรือทางอ้อม แต่ไม่รวมถึงข้อมูลของผู้ถึงแก่กรรมโดยเฉพาะ "ข้อมูลส่วนบุคคลอ่อนไหว" หมายถึง ข้อมูลส่วนบุคคลตามที่ ถูกบัญญัติไว้ในมาตรา ๒๖ แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. ๒๕๖๒ ซึ่งได้แก่ ข้อมูลเชื้อชาติ เผ่าพันธุ์ ความคิดเห็นทางการเมือง ความเชื่อในลัทธิ ศาสนาหรือปรัชญา พฤติกรรมทางเพศ ประวัติอาชญากรรม ข้อมูลสุขภาพ ความพิการ ข้อมูลสหภาพแรงงาน ข้อมูลพันธุกรรม ข้อมูลชีวภาพ หรือข้อมูล อื่นใด ซึ่งกระทบต่อเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคล ในทำนองเดียวกันตามที่คณะกรรมการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลประกาศกำหนด

๕) แนวทางการใช้เทคโนโลยี Generative AI ที่ยอมรับได้

๕.๑) การใช้เทคโนโลยี Generative AI ที่ยอมรับได้

๕.๑.๑) ผู้ใช้งานต้องทำการศึกษาข้อมูลเทคโนโลยี Generative AI แต่ละประเภทเพื่อสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐาน ศักยภาพ ประโยชน์ ความเสี่ยง และข้อจำกัดเพื่อให้ผู้ใช้งานสามารถประยุกต์ใช้เทคโนโลยี Generative AI ได้อย่างเหมาะสมมีประสิทธิภาพและสอดคล้องกับเป้าหมายของงานแต่ละประเภทที่ได้รับมอบหมาย

๕.๑.๒) ผู้ใช้งานต้องประยุกต์ใช้เทคโนโลยี Generative AI เพื่อช่วยสนับสนุนในการดำเนินงานในบริษัทที่กำหนด ดังต่อไปนี้

- ๑) การวิเคราะห์ข้อมูลและสร้างรายงาน
- ๒) การเขียนชุดคำสั่งหรือโปรแกรม
- ๓) การจัดทำร่างหนังสือหรือเอกสารต่างๆ เช่น บันทึกข้อความ นโยบายหรือคำแนะนำ

เป็นต้น

๔) การให้คำแนะนำหรือแนวทางเบื้องต้นในการแก้ปัญหาในด้านต่าง ๆ

๕) การสร้างเนื้อหาสำหรับการสื่อสารภายในองค์กร

๖) การสร้างสื่อประชาสัมพันธ์

๗) ดำเนินงานอื่น ๆ ที่ได้รับมอบหมายจากผู้บังคับบัญชา

ทั้งนี้ การประยุกต์ใช้เทคโนโลยี Generative AI ต้องเป็นไปตามภารกิจและเพื่อประโยชน์ของหน่วยงานเท่านั้น

๕.๑.๓) ผู้ใช้งานต้องใช้เทคโนโลยี Generative AI อย่างมีธรรมาภิบาลเหมาะสมมีความมั่นคงปลอดภัย และสอดคล้องกับกฎหมาย ข้อบังคับ ระเบียบ ประกาศ หรือคำสั่งของหน่วยงานหรืออื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

๕.๒) ข้อห้ามในการใช้เทคโนโลยี Generative AI

แม้ว่าเทคโนโลยี Generative AI จะเป็นเครื่องมือที่ช่วยสนับสนุนและเพิ่มประสิทธิภาพในการดำเนินงาน แต่การใช้เทคโนโลยี Generative AI จำเป็นต้องอยู่ในขอบเขตที่เหมาะสม และไม่ก่อให้เกิดความเสียหายใดๆ ต่อบุคคล หน่วยงาน สังคม หรือประเทศชาติ อบน. จึงกำหนดข้อห้ามสำหรับผู้ใช้งาน ดังต่อไปนี้

๕.๒.๑) ห้ามใช้แทนการตัดสินใจของผู้ใช้งานในกรณีที่มีความเสี่ยงสูง เช่น การตัดสินใจทางกฎหมาย ทางกายภาพ การแพทย์ การการเงิน หรือการตัดสินใจที่อาจส่งผลกระทบต่อชีวิต ทรัพย์สิน และสิทธิของบุคคล

๕.๒.๒) ห้ามใช้เพื่อสร้างข้อมูลอันเป็นเท็จ หรือสร้างเนื้อหาที่อาจก่อให้เกิดความเสียหายต่อบุคคล หน่วยงาน หรือสังคม อันอาจนำไปสู่ความเข้าใจผิดหรือสร้างความขัดแย้งในสังคม

๕.๒.๓) ห้ามใช้หรือเปิดเผยข้อมูลที่เป็นความลับของหน่วยงาน รวมถึงข้อมูลภายในเอกสารสำคัญหรือข้อมูลที่อาจส่งผลกระทบต่อการทำงานของหน่วยงาน

๕.๒.๔) ห้ามใช้ข้อมูลส่วนบุคคลที่ไม่ได้รับความยินยอมจากเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคล หรือใช้ข้อมูล ที่อาจเป็นความผิดตามพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. ๒๕๖๒ หรือกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง

๕.๒.๕) ห้ามใช้ในทางที่ขัดต่อหลักธรรมาภิบาล คุณธรรม จริยธรรม ศีลธรรม หรือ มีเจตนาแฝงโดยไม่สุจริต

๕.๒.๖) ห้ามใช้เพื่อสร้างเนื้อหาที่ละเมิดลิขสิทธิ์หรือทรัพย์สินทางปัญญา รวมถึงการทำซ้ำ คัดลอก หรือดัดแปลงซึ่งเนื้อหาที่เป็นของบุคคลหรือหน่วยงานอื่นโดยไม่ได้รับอนุญาต

๕.๒.๗) ห้ามใช้เพื่อสร้างเนื้อหาที่ส่งเสริมการเหยียดเชื้อชาติ ศาสนา เพศ วัย ความพิการ หรือสถานะทางสังคม ซึ่งอาจขัดต่อกฎหมายและหลักสิทธิมนุษยชน

๕.๒.๘) ห้ามใช้ในการดำเนินการใด ๆ ที่อาจเป็นการกระทำความผิดตามกฎหมาย กฎระเบียบ ข้อบังคับ ประกาศ คำสั่ง หลักเกณฑ์ หรืออื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

๕.๒.๙) ห้ามใช้เพื่อสร้างเครื่องมือหรือเนื้อหาที่เป็นอันตรายโดยตรง เช่น การสร้างสื่อสังเคราะห์ปลอม (Deepfake) เพื่อโจมตีผู้อื่น การเขียนโค้ดเพื่อพัฒนามัลแวร์ หรือการสร้างข้อความเพื่อใช้ในการหลอกลวง

๕.๓) การรักษาความลับและคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล

การใช้งานเทคโนโลยี Generative AI โดยเฉพาะอย่างยิ่งที่มีการให้บริการแบบไม่มีค่าใช้จ่าย อาจมีความเสี่ยงที่ข้อมูลของผู้ใช้งานระบุหรือโต้ตอบกับระบบ จะถูกเก็บเข้าถึงหรือบันทึกและนำไปใช้ในการฝึกสอน โมเดล Generative AI เพื่อปรับปรุงและพัฒนาประสิทธิภาพการทำงานของระบบ ดังนั้น เพื่อเป็นการป้องกันมิให้เกิดการรั่วไหลของข้อมูล ผู้ใช้งานจึงต้องมีความระมัดระวัง ดังนี้

๕.๓.๑) ห้ามนำข้อมูลภายในหน่วยงาน และข้อมูลที่มีชั้นความลับ เช่น รหัสผ่าน เอกสารสัญญา เอกสารหรือหนังสือที่ประทับข้อความลับ เอกสารหรือข้อมูลเกี่ยวกับโครงการภายในหน่วยงาน เป็นต้น ไปใช้งานร่วมกับเทคโนโลยี Generative AI

๕.๓.๒) ในกรณีที่ต้องใช้เทคโนโลยี Generative AI ร่วมกับข้อมูลภายในองค์กรของข้อมูลที่มีชั้นความลับ ข้อมูลส่วนบุคคล หรือข้อมูลส่วนบุคคลที่อ่อนไหวผู้ใช้งานจะต้องใช้เทคโนโลยี Generative AI ที่องค์กรการฯ ประกาศกำหนดเท่านั้น และผู้ใช้งานต้องได้รับอนุมัติจาก ผ.อ.บ.น. ก่อนนำมาใช้งานทุกกรณี

๕.๓.๓) ปรีกษาหาหรือกับผู้บังคับบัญชาหรือเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องก่อนดำเนินการใด ๆ

๕.๔) การรักษาความมั่นคงปลอดภัยของระบบสารสนเทศ

๕.๔.๑) ห้ามนำข้อมูลที่อาจส่งผลกระทบต่อความมั่นคงปลอดภัยของระบบสารสนเทศ เช่น รหัสผ่าน ข้อมูล API Key รายละเอียดการตั้งค่าของระบบ เป็นต้น ไปใช้งานร่วมกับเทคโนโลยี Generative AI

๕.๔.๒) ต้องตรวจสอบซอร์สโค้ดที่สร้างโดยเทคโนโลยี Generative AI ก่อนนำมาใช้งาน โดยพิจารณาถึงความถูกต้อง และการตรวจสอบช่องโหว่อย่างถี่ถ้วน

๕.๔.๓) หากพบเหตุการณ์ละเมิดความมั่นคงปลอดภัยที่เกิดจากการประยุกต์ใช้เทคโนโลยี Generative AI ผู้ใช้งานต้องแจ้งให้ผู้บังคับบัญชาตามลำดับชั้นทราบ และต้องปฏิบัติตามขั้นตอนการปฏิบัติงาน (Work Procedure) เกี่ยวกับการบริหารจัดการเหตุการณ์ความมั่นคงปลอดภัยโดยทันที

๕.๔.๔) การใช้งานเทคโนโลยี Generative AI ผู้ใช้งานต้องดำเนินการให้มีความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ ความมั่นคงปลอดภัยของระบบสารสนเทศ ความมั่นคงปลอดภัยของข้อมูล และความมั่นคงปลอดภัยในด้านอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

๕.๔.๕) อบน. จะมีการตรวจสอบการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ Generative AI ของผู้ใช้งานอย่างต่อเนื่อง เพื่อเป็นการรักษาความมั่นคงปลอดภัยของหน่วยงาน

๕.๕) การลดหรือหลีกเลี่ยงการเกิดอคติ (Bias) และการเลือกปฏิบัติ (Discrimination) ต่อบุคคลหรือกลุ่มบุคคล

ด้วยผลลัพธ์จากการประยุกต์ใช้เทคโนโลยี Generative AI มีโอกาสที่จะสร้างเนื้อหาที่มีความคิดเชิงลบ อคติ หรือแบ่งแยก อันอาจถูกเผยแพร่เป็นวงกว้างและไม่สามารถควบคุมการแพร่กระจายได้ง่าย อาจก่อให้เกิดความเสียหายแก่ชื่อเสียง จิตใจของบุคคล เกิดอคติ หรือการเลือกปฏิบัติต่อบุคคลหรือกลุ่มบุคคล ดังนั้น ผู้ใช้งานจึงต้องมีความระมัดระวังและปฏิบัติ ดังนี้

๕.๕.๑) ต้องตรวจสอบเนื้อหาที่สร้างโดยเทคโนโลยี Generative AI ก่อนนำไปใช้งานหรือเผยแพร่ต่อสาธารณะ เพื่อลดหรือหลีกเลี่ยงการเกิดอคติหรือการเลือกปฏิบัติอย่างไม่เป็นธรรม

๕.๕.๒) ระมัดระวังการใช้เทคโนโลยี Generative AI ในการดำเนินงานที่อาจกระทบต่อสิทธิของบุคคลหรือกลุ่มบุคคล หรือที่มีผลกระทบต่อหลักความเสมอภาค และมาตรฐานด้านสิทธิมนุษยชน

๕.๖) หน้าที่และความรับผิดชอบ

การนำเนื้อหาที่สร้างโดยเทคโนโลยี Generative AI มาใช้งาน อาจส่งผลกระทบต่อบุคคล หน่วยงาน สังคม และประเทศชาติ ทั้งโดยเจตนาหรือไม่เจตนา ซึ่งหน่วยงานและผู้ใช้งานไม่อาจปฏิเสธความรับผิดชอบต่อผลที่เกิดขึ้นจากการกระทำดังกล่าวได้ ดังนั้น ผู้ใช้งานและบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการประยุกต์ใช้เทคโนโลยี Generative AI จึงมีหน้าที่และความรับผิดชอบ ดังนี้

๕.๖.๑) ผู้ใช้งานต้องแจ้งผู้บังคับบัญชาเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ ขอบเขต และลักษณะของการทำงาน ร่วมกันระหว่างผู้ใช้งานกับเทคโนโลยี Generative AI (AI-Human Involvement) และเมื่อมีการใช้เทคโนโลยี Generative AI ในการปฏิบัติงาน

๕.๖.๒) ผู้ใช้งานต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์และวิธีการใช้งานเทคโนโลยี Generative AI ตามที่กำหนดในนโยบายนี้และตรวจสอบเนื้อหาที่สร้างโดยเทคโนโลยี Generative AI ก่อนนำไปใช้งานหรือเผยแพร่ และต้องมีการตรวจสอบอย่างเคร่งครัด โดยเฉพาะเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับกฎหมาย ข้อมูลด้านการเงิน ข้อมูลอ่อนไหว ซึ่งผู้ใช้งานจำเป็นต้องพิจารณาในประเด็นดังต่อไปนี้ ประกอบด้วย

๕.๖.๒.๑) ความถูกต้องของเนื้อหา

๕.๖.๒.๒) ผลการใช้งานหรือเผยแพร่เนื้อหาที่นำไปสู่การกระทำผิดทางกฎหมาย รวมถึงการละเมิดลิขสิทธิ์ เครื่องหมายการค้า หรือทรัพย์สินทางปัญญาอื่น ๆ

๕.๖.๒.๓) ความเท่าเทียมและการไม่เลือกปฏิบัติต่อบุคคลหรือกลุ่มบุคคล

๕.๖.๒.๔) การรักษาความลับและการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล

๕.๖.๒.๕) ผลกระทบต่อความมั่นคงปลอดภัยและความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นจากการใช้งาน

๕.๖.๒.๖) ผลกระทบเชิงลบอื่น ๆ ที่อาจเกิดขึ้นต่อบุคคล หน่วยงาน สังคม และ ประเทศชาติ

๕.๖.๓) ผู้ใช้งานต้องรายงานให้ผู้บังคับบัญชารับทราบโดยทันที ในกรณีที่มีการประยุกต์ใช้ Generative AI เกิดความผิดพลาดหรือพบประเด็นปัญหา ทั้งกรณีการนำเข้าข้อมูลและแสดงผลลัพธ์ที่อาจส่งผลกระทบต่อบุคคล หน่วยงาน สังคม และประเทศชาติ เพื่อให้สามารถดำเนินการแก้ไขได้โดยเร็ว

๕.๖.๔) ผู้บังคับบัญชาและผู้ใช้งานต้องมีการติดตาม ทบทวน และประเมินประสิทธิผล ประสิทธิภาพ ของการใช้งานเทคโนโลยี Generative AI อย่างต่อเนื่อง เพื่อปรับปรุงวิธีการทำงานและการเลือกใช้ เทคโนโลยี Generative AI ที่เหมาะสมกับการปฏิบัติงาน

๕.๖.๕) การนำเนื้อหาที่สร้างจากเทคโนโลยี Generative AI มาใช้งาน ต้องมีการระบุว่า "เนื้อหานี้" ได้รับความช่วยเหลือจากเทคโนโลยี Generative AI" ตามความเหมาะสม เพื่อให้เกิดความโปร่งใส และ ป้องกันความเข้าใจผิดของผู้รับข้อมูล

๕.๖.๖) ฝ่ายเทคโนโลยีสารสนเทศ มีหน้าที่ในการพิจารณาตรวจสอบรายการแอปพลิเคชัน หรือบริการ Generative AI ที่ใช้งานภายในหน่วยงานตามความเหมาะสมของระดับการใช้งาน และนำเสนอผู้บริหารระดับสูงของหน่วยงาน เช่น ผู้อำนวยการ รองผู้อำนวยการ หรือผู้บริหารเทคโนโลยีสารสนเทศระดับสูง

๕.๗) การเคารพสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญา

๕.๗.๑) การนำเนื้อหาที่สร้างโดยเทคโนโลยี Generative AI ไปใช้งานหรือเผยแพร่ ต่อสาธารณะ ผู้ใช้งานต้องใช้แอปพลิเคชันหรือบริการของเทคโนโลยี Generative AI ที่หน่วยงานประกาศกำหนด เท่านั้น

๕.๗.๒) การประยุกต์ใช้เทคโนโลยี Generative AI ผู้ใช้งานต้องมีความระมัดระวังไม่ให้เกิดการ ละเมิดลิขสิทธิ์ เครื่องหมายการค้า หรือสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญาอื่น ๆ โดยการตรวจสอบให้แน่ใจว่าเนื้อหาที่ สร้างขึ้นไม่เป็นการทำซ้ำ คัดลอก ดัดแปลง หรือใช้ประโยชน์จากผลงานที่มีเจ้าของโดยไม่ได้รับอนุญาต เพื่อป้องกันการ ละเมิดกฎหมายและข้อพิพาทที่อาจเกิดขึ้น

๖) กลยุทธ์การประยุกต์ใช้ AI อย่างมีความรับผิดชอบ (Responsible AI Strategy)

๖.๑) ความโปร่งใสและการอธิบายได้ : เปิดเผยการใช้ AI ทุกครั้ง พร้อมบันทึกตรวจสอบย้อนหลัง

๖.๒) ความเป็นธรรมและการไม่เลือกปฏิบัติ : ตรวจสอบ Bias และยึดหลัก DEI

๖.๓) ความปลอดภัยและความน่าเชื่อถือ : ทดสอบความเสี่ยงก่อนใช้งาน มีแผน Incident Response

๖.๔) การคุ้มครองความเป็นส่วนตัว : Privacy by Design และ Privacy Impact Assessment

๗) การจัดฝึกอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับการประยุกต์ใช้เทคโนโลยี Generative AI

หน่วยงานจะจัดให้มีการอบรมข้าราชการ พนักงานราชการ ลูกจ้าง และผู้ปฏิบัติงานของหน่วยงาน เกี่ยวกับการประยุกต์ใช้เทคโนโลยี Generative AI รวมถึงแนวปฏิบัติที่ถูกต้อง ความเสี่ยง ข้อจำกัดของเทคโนโลยี และผลกระทบที่อาจเกิดขึ้น อย่างน้อยปีละ ๑ ครั้ง เป็นประจำทุกปีงบประมาณ

๘) โทษของการไม่ปฏิบัติตามนโยบายการใช้เทคโนโลยี Generative AI

กรณีสำหรับ ผู้ปฏิบัติงาน หรือผู้รับจ้างของ อบน. ที่ไม่ปฏิบัติตามนโยบายฉบับนี้ อาจมีผลเป็นความผิดและถูกดำเนินการทางวินัยตามข้อบังคับ ระเบียบ หรือประกาศของ องค์การฯ หรือตามข้อตกลงในสัญญาจ้าง ทั้งนี้ ตามแต่กรณีและความสัมพันธ์ที่ผู้ใช้งานมีต่อองค์การฯ และอาจได้รับโทษตามที่กำหนดในกฎหมายลำดับรอง กฎ ระเบียบ หรือคำสั่งที่เกี่ยวข้อง

กรณีผู้ใช้งานพบการใช้งาน Generative AI ที่ไม่ถูกต้อง ไม่เหมาะสมหรือมีความเสี่ยงอันอาจจะก่อให้เกิดความเสียหายใด ๆ ต้องรายงานต่อผู้บังคับบัญชาหรือเจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบทราบโดยทันที

๙) ตัวอย่างพฤติกรรมที่ควรทำและไม่ควรทำของการใช้งานเทคโนโลยี Generative AI

๙.๑) พฤติกรรมที่ควรทำ

๙.๑.๑) ตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลก่อนนำไปใช้

๙.๑.๒) ไม่นำข้อมูลที่เป็นความลับของหน่วยงาน ไปใช้งานร่วมกับเทคโนโลยี Generative AI

๙.๑.๓) เผยแพร่ข้อมูลที่ต้องการและไม่เปิดเผย

๙.๑.๔) อ้างอิงแหล่งที่มาของข้อมูลเสมอ

๙.๑.๕) หลีกเลี่ยงการสร้างเนื้อหาที่มีอคติ หรือเลือกปฏิบัติ

๙.๑.๖) ใช้เครื่องมือที่ได้รับอนุญาตจากหน่วยงาน

๙.๑.๗) หลีกเลี่ยงการใช้เนื้อหาที่อาจละเมิดลิขสิทธิ์หรือทรัพย์สินทางปัญญา

๙.๑.๘) ปฏิบัติตามนโยบายและแนวทางของหน่วยงาน

๙.๑.๙) หลีกเลี่ยงการใช้เทคโนโลยี Generative AI ในทางที่ผิดกฎหมายหรือขัดต่อหลักธรรมาภิบาล
คุณธรรม และจริยธรรม

๙.๒) พฤติกรรมที่ไม่ควรทำ

๙.๒.๑) นำข้อมูลไปใช้ทันทีโดยไม่มีการตรวจสอบ ความถูกต้อง

- ๙.๒.๒) นำข้อมูลที่เป็นความลับของหน่วยงานไปใช้งานร่วมกับเทคโนโลยี Generative AI
- ๙.๒.๓) เผยแพร่ข้อมูลที่ไม่ถูกต้อง (Misinformation) หรือบิดเบือน (Disinformation)
- ๙.๒.๔) ไม่มีการอ้างอิงแหล่งที่มาของข้อมูล
- ๙.๒.๕) สร้างเนื้อหาที่มีอคติหรือเลือกปฏิบัติ
- ๙.๒.๖) ใช้เครื่องมือที่ไม่ได้รับอนุญาตจากหน่วยงาน
- ๙.๒.๗) ใช้เนื้อหาที่อาจละเมิดลิขสิทธิ์หรือทรัพย์สิน ทางปัญญา
- ๙.๒.๘) ไม่ปฏิบัติตามนโยบายและแนวทางของหน่วยงาน
- ๙.๒.๙) ใช้งานเทคโนโลยี Generative AI ในทางที่ผิดกฎหมาย หรือขัดต่อหลักธรรมาภิบาล
คุณธรรม และจริยธรรม

๑๐) การกำกับดูแลตลอดวงจรชีวิตของ AI (AI Lifecycle Governance)

อบน. ตระหนักว่าเทคโนโลยี AI ไม่ใช่ระบบที่ "นำไปใช้แล้วปล่อยทิ้ง" แต่ต้องการการกำกับดูแลอย่างต่อเนื่อง จึงแบ่งแนวทางการกำกับดูแลออกเป็น ๒ ระดับ ตามบทบาทของบุคลากร ดังนี้

ส่วนที่ ๑ สำหรับบุคลากรทั่วไป การใช้งาน AI Tools ในการปฏิบัติงานประจำวันครอบคลุมการใช้งานเครื่องมือ AI สำเร็จรูป เช่น ChatGPT, Claude, Microsoft Copilot หรือเครื่องมืออื่นที่องค์กรฯ อนุมัติ

๑๐.๑.๑ ก่อนเริ่มใช้งาน : ตรวจสอบว่าเครื่องมือ AI ที่จะใช้อยู่ใน รายการที่องค์กรฯ อนุมัติ ประเมินความเหมาะสมของงาน โดยพิจารณาว่างานนั้น เหมาะสมที่จะใช้ AI หรือควรดำเนินการด้วยตนเอง ตรวจสอบข้อมูลที่จะป้อนเข้าระบบว่า ไม่ใช่ข้อมูลลับ ข้อมูลส่วนบุคคล หรือข้อมูลทางการเงินขององค์กร

๑๐.๑.๒ ระหว่างการใช้งาน : ห้ามนำข้อมูลความลับขององค์กรหรือข้อมูลส่วนบุคคล ป้อนเข้าระบบ AI โดยเด็ดขาดตรวจสอบความถูกต้องของผลลัพธ์ทุกครั้งก่อนนำไปใช้งานจริง เนื่องจาก AI อาจให้ข้อมูลที่ผิดพลาดได้หากนำผลลัพธ์จาก AI ไปใช้ในเอกสารทางการหรือการสื่อสารภายนอก ต้องระบุให้ชัดเจนว่ามี การใช้ AI ช่วยสร้างเนื้อหา

๑๐.๑.๓ หลังการใช้งาน : บุคลากรยังคงเป็นผู้รับผิดชอบต่อผลงานขั้นสุดท้ายทุกชิ้น ไม่สามารถอ้าง AI เป็นเหตุของข้อผิดพลาดได้รายงานปัญหา ผลลัพธ์ที่ผิดพลาด หรือเหตุการณ์ผิดปกติจากการใช้ AI ต่อผู้บังคับบัญชา ทันทีหยุดใช้งานทันทีหากเครื่องมือ AI นั้นถูกเพิกถอนจากรายการที่องค์กรฯ อนุมัติ

ส่วนที่ ๒ สำหรับทีมพัฒนา (กรณีองค์กรฯ มีการพัฒนาจัดซื้อ หรือนำระบบ AI มาใช้ในองค์กร ครอบคลุมกรณีที่องค์กรฯ พัฒนาระบบ AI ขึ้นเอง หรือจัดซื้อระบบ AI เฉพาะทางมาใช้งาน) โดยอ้างอิงมาตรฐาน ISO/IEC ๒๒๙๘๘๙:๒๐๒๒ และ NIST AI Risk Management Framework

๑๐.๒.๑ ขั้นการริเริ่มและกำหนดขอบเขต (Inception & Scoping) : ระบุความต้องการ เป้าหมาย และความเป็นไปได้ของการใช้ AI พร้อมประเมินว่า AI เหมาะสมกับภารกิจนั้นหรือไม่ ประเมิน

ความเสี่ยงเบื้องต้นและกำหนดระดับความเสี่ยง ได้แก่ ต่ำ ปานกลาง หรือสูง กำหนดผู้รับผิดชอบ (AI Owner) และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่เกี่ยวข้อง บันทึกข้อมูลลงใน ทะเบียนระบบ AI (AI Registry) ขององค์กร

๑๐.๒.๒ ขั้นการออกแบบและพัฒนา (Design & Development) กำหนดสถาปัตยกรรมระบบโดยคำนึงถึงหลัก Privacy by Design และ Security by Design ตั้งแต่ต้นจัดทำเอกสาร Model Card / AI Factsheet ระบุความสามารถ ข้อจำกัด และความเสี่ยงที่ทราบล่วงหน้ากำหนดมาตรฐานประสิทธิภาพ (Performance Baseline) เพื่อใช้เป็นเกณฑ์เปรียบเทียบในภายหลัง

๑๐.๒.๓ ขั้นการตรวจสอบและรับรอง (Verification & Validation) ทดสอบความถูกต้องและประสิทธิภาพ รวมถึงการทดสอบกรณีขอบเขต (Edge Cases) ตรวจสอบช่องโหว่ด้านความปลอดภัย และประเมินอคติ (Bias Evaluation) ที่อาจแฝงอยู่ในผลลัพธ์ดำเนินการประเมินผลกระทบด้านจริยธรรม (Ethical Impact Assessment) สำหรับระบบที่มีความเสี่ยงปานกลางถึงสูงต้องได้รับการอนุมัติจากผู้มีอำนาจ (Approval Gate) ก่อนนำไปใช้งานจริงทุกกรณี

๑๐.๒.๔ ขั้นการนำไปใช้งาน (Deployment) นำระบบไปใช้ในสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัย พร้อมกำหนด แผนสำรอง (Fallback Plan) และขั้นตอนการย้อนกลับ (Rollback Procedure) แจ้งให้ผู้ใช้ทราบอย่างชัดเจนว่ามีการใช้ระบบ AI ในกระบวนการใดพิจารณาเริ่มต้นด้วยการ นำร่อง (Pilot Deployment) ในขอบเขตจำกัดก่อนขยายการใช้งาน

๑๐.๒.๕ ขั้นการปฏิบัติงานและติดตามผล (Operation & Monitoring) ติดตามประสิทธิภาพอย่างต่อเนื่อง เฝ้าระวังการเสื่อมประสิทธิภาพของโมเดล (Model Drift) บันทึกกิจกรรม (Activity Logging) เพื่อให้สามารถตรวจสอบย้อนหลังได้ รับและประมวลผลข้อร้องเรียนจากผู้ใช้งานเพื่อนำมาปรับปรุงระบบอย่างรวดเร็ว

๑๐.๒.๖ ขั้นการประเมินซ้ำและปรับปรุง (Re-evaluation & Improvement) ประเมินระบบ AI ซ้ำ อย่างน้อยปีละ ๑ ครั้ง หรือเมื่อมีการเปลี่ยนแปลงบริบท กฎหมาย หรือนโยบายที่เกี่ยวข้องปรับปรุงหรือฝึกโมเดลใหม่ (Retraining) หากพบว่าประสิทธิภาพลดลงจากเกณฑ์ที่กำหนดบันทึกผลการประเมินและแจ้งให้ผู้บริหารและผู้ใช้งานที่เกี่ยวข้องทราบทุกครั้ง

ขั้นการปลดระวางและจัดเก็บ (Retirement & Archiving) วางแผนและดำเนินการปลดระวางอย่างเป็นระบบ โดย แจ้งผู้ใช้งานล่วงหน้าไม่น้อยกว่า ๓๐ วันจัดการข้อมูลส่วนบุคคลตามพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. ๒๕๖๒ โดยลบหรือทำให้ไม่สามารถระบุตัวตนได้จัดเก็บบทเรียนที่ได้รับ (Lessons Learned) เพื่อใช้ประกอบการพิจารณาพัฒนาระบบ AI ในอนาคต อัปเดต ทะเบียนระบบ AI (AI Registry) ให้สะท้อนสถานะปลดระวางอย่างเป็นทางการ

